

Forum Rolnicze

I. Ubezpieczenia w rolnictwie z dopłatą budżetową

II. Aktualne problemy związane ze szkodami łowieckimi



I. Ubezpieczenia w rolnictwie z dopłatą budżetową

- **Doświadczenia ubiegłorocznej suszy wskazują na pilną konieczność zmiany przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt, ponieważ obowiązująca ustawa nie zapewnia właściwego zmniejszenia ryzyka produkcji rolnej**

I. Ubezpieczenia w rolnictwie z dopłatą budżetową



- **USTAWA**
- z dnia 7 lipca 2005 r.
- **o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich**
- Była już zmieniana 8 razy i ciągle jest niedoskonała, o czym świadczy niewielki zakres ochrony produkcji rolnej

I. Ubezpieczenia w rolnictwie z dopłatą budżetową



- Największym problemem jest nieskuteczność działania mechanizmu ochronnego w ryzykach uznanych jako „wrażliwe” przez zakłady ubezpieczeniowe, tj. susze i powódź.
- Żądane stawki za suszę sięgają 18% a za powódź 15% wartości ubezpieczanej a w pakietach (ubezpieczenia dobrowolne) nawet 19%.
- Tak wysokie stawki nie przystają do obecnej sytuacji ekonomicznej w rolnictwie, stąd tak niewielka skala ubezpieczeń
- W 2014 roku ubezpieczeniem upraw objętych było ok.. 3,2 mln ha
-

I. Ubezpieczenia w rolnictwie z dopłatą budżetową

- **Art. 3. 1.** Ze środków budżetu państwa są udzielane dopłaty do składek z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia:
- 1) upraw zbóż, kukurydzy, rzepaku, rzepiku, chmielu, tytoniu, warzyw gruntowych, drzew i krzewów owocowych, truskawek, ziemniaków, buraków cukrowych lub roślin strączkowych, od zasiewu lub wysadzenia do ich zbioru, od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych przez huragan, powódź, deszcz nawalny, grad, piorun, obsunięcie się ziemi, lawinę, suszę, ujemne skutki przezimowania oraz przymrozki wiosenne

I. Ubezpieczenia w rolnictwie z dopłatą budżetową



- MRiRW 25 stycznia 2016 roku złożyło w RCL projekt zmiany Ustawy o ubezpieczeniach upraw i zwierząt – aktualnie trwają konsultacje
- Projekt ma zapewnić szerszy dostęp rolników do ubezpieczeń upraw rolnych poprzez wprowadzenie wyższych stawek taryfowych, do których będą stosowane dopłaty budżetu państwa

I. Ubezpieczenia w rolnictwie z dopłatą budżetową



- Dopłaty do składek ubezpieczenia upraw rolnych będą stosowane w przypadku zawarcia przez rolnika umowy ubezpieczenia zawierającej pakiet rodzajów ryzyka, pod warunkiem, że zakład ubezpieczeniowy:
 - 1. określi stawkę taryfową nieprzekraczającą 9% (obecnie jest to od 3,5 do 5%)
 - 2. określi stawkę taryfową nie więcej niż 12% na gruntach klasy V
 - 3. określi stawkę taryfową nie więcej niż 15% na gruntach klasy VI
- *Sumy ubezpieczenia tych upraw*

I. Ubezpieczenia w rolnictwie z dopłatą budżetową

- **§ 1.** W 2016 r. maksymalne sumy ubezpieczenia:
- 1) 1 ha upraw rolnych wynoszą:
 - a) 14 000 zł – dla zbóż,
 - b) 10 300 zł – dla kukurydzy,
 - c) 10 550 zł – dla rzepaku i rzepiku,
 - d) 45 500 zł – dla chmielu,
 - e) 26 100 zł – dla tytoniu,
 - f) 182 400 zł – dla warzyw gruntowych,
 - g) 101 500 zł – dla drzew i krzewów owocowych,
 - h) 52 000 zł – dla truskawek,
 - i) 31 200 zł – dla ziemniaków,
 - j) 11 430 zł – dla buraków cukrowych,
 - k) 20 130 zł – dla roślin strączkowych;

I. Ubezpieczenia w rolnictwie z dopłatą budżetową

- **§ 1.** W 2016 r. maksymalne sumy ubezpieczenia:
- 1 sztuki zwierzęcia wynoszą:
 - a) 18 000 zł – dla bydła,
 - b) 8900 zł – dla koni,
 - c) 900 zł – dla owiec,
 - d) 800 zł – dla kóz,
 - e) 2500 zł – dla świń,
 - f) 53 zł – dla kur, perlic i przepiórek,
 - g) 65 zł – dla kaczek,
 - h) 250 zł – dla gęsi,
 - i) 153 zł – dla indyków,
 - j) 1330 zł – dla strusi.

I. Ubezpieczenia w rolnictwie z dopłatą budżetową



- Dopłata budżetu państwa pozostanie na dotychczasowym poziomie, tj, 65% składki (zmiana nastąpiła w czerwcu 2015 roku)
- W przypadku, gdy zakład ubezpieczeniowy określi stawkę taryfowa wyższą niż określone w projekcie Ustawy, dopłaty nie będą przysługiwały
- Ustawa ma wejść w życie 1 marca 2016 roku

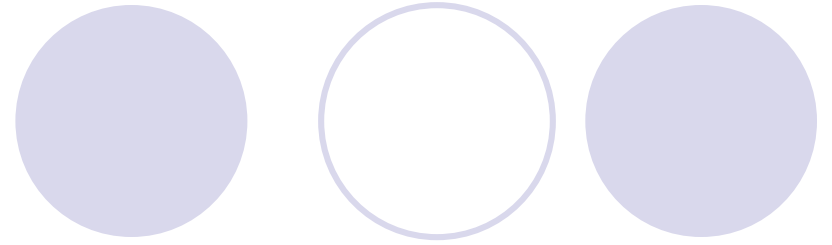
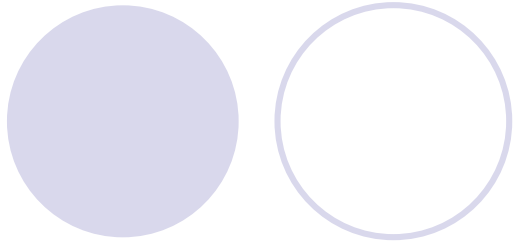
I. Ubezpieczenia w rolnictwie z dopłatą budżetową



- Decydujące znaczenie będzie miała postawa zakładów ubezpieczeniowych, jako adresatów proponowanych rozwiązań (w 2015 roku tylko 3 zakłady podpisały umowy z MRiRW na 391 działających na terenie kraju)

I. Ubezpieczenia w rolnictwie z dopłatą budżetową

- Porównanie kosztów ubezpieczenia 1 ha pszenicy wg starych i nowych zasad, przy sumie ubezpieczenia 6000 zł
- Przed zmianą – ubezpieczenie od 1 ryzyka
- $5000 \text{ zł} \times 3,5\% = 175 \text{ zł}$
- Dopłata 65% = 113,75 zł
- Stawka dla rolnika $175 \text{ zł} - 113,75 \text{ zł} = 61,25 \text{ zł}$
- Po zmianie – ubezpieczenie od pakietu ryzyk (co najmniej 2 ryzyka)
- $5000 \text{ zł} \times 9\% = 450 \text{ zł}$
- Dopłata 65% = 292,75 zł
- Stawka dla rolnika $450 \text{ zł} - 292,75 \text{ zł} = 157,25 \text{ zł}$



II. Aktualne problemy związane ze szkodami łowieckimi

2.1. Cechy polskiego prawodawstwa regulującego problem szkód łowieckich

➤ **Historyczny rys własności w łowiectwie**

- - W starożytnym Rzymie zwierzęta żyjące w stanie wolnym stanowiły „rzecz niczyją” (*res nullius*), a prawo dysponowania nimi przysługiwało właścicielowi gruntu, na którym przebywały (z pewnymi ograniczeniami),
- Na ziemiach polskich najstarszą formą prawną regulacji łowiectwa były zasady regaliów panującego. Były to przypisane wyłącznie dla władcy formy aktywności łowieckiej, np. regalia polowania, bartne.
- Od XIII wieku prawo polowania wraz z nadaniami ziemi przeszło na rzecz właścicieli ziemskich. Każdemu właścicielowi ziemi lub użytkownikowi gruntu wolno przysługiwało prawo polowania. Panujący miał jednak możliwość zachowania sobie prawa polowania na najcenniejszą zwierzynę.

2.1. Cechy polskiego prawodawstwa regulującego problem szkód łowieckich

➤ **Historyczny rys własności w łowiectwie**

- Pierwsze zasady prawne odnoszące się do własności ziemi zawarte zostały w ustawie o łowach z 1420 r., a następnie potwierdzone w statucie wareckim Władysława Jagiełły z 1423 r. W 1529 roku został ogłoszony I Statut Litewski (Rozdział IX „O łowach, o puszczech, o jeziorach, o sianożęci, o gonach bobrowych, o chmielnikach, o gniazdach sokolich”).

2.1. Cechy polskiego prawodawstwa regulującego problem szkód łowieckich

➤ **Historyczny rys własności w łowiectwie**

- W 1775 roku na Sejmie Nadzwyczajnym Warszawskim, zabroniono polowania na cudzych gruntach i kniejach na każdą zwierzynę bez pisemnego zezwolenia właściciela lub zarządcy.
- Ograniczenie nie dotyczyło polowań na ptactwo, i nie obowiązywało dziedziców, którzy mogli polować w każdym czasie.

2.1. Cechy polskiego prawodawstwa regulującego problem szkód łowieckich

➤ **Historyczny rys własności w łowiectwie**

- W okresie rozbiorów wszystkie trzy państwa zaborcze przyznawały prawo polowania właścicielowi gruntu, który mógł z niego skorzystać osobiście, zezwolić innym na polowanie na swojej własności lub zrezygnować ze swojego uprawnienia na rzecz innej osoby.
- Minimalny obszar, który uprawniał właściciela do wykonywania polowania, wynosił w Austrii 115 ha, w Prusach 136 ha nieprzerwanej powierzchni, a w Rosji takich obostrzeń nie było. **W prawie pruskim i austriackim był już obowiązek wynagradzania szkód wyrządzonych przez zwierzynę.**

2.1. Cechy polskiego prawodawstwa regulującego problem szkód łowieckich

➤ **Historyczny rys własności w łowiectwie**

- Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości problemy łowiectwa zostały ustalone Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z 3 grudnia 1927 r. o prawie łowieckim. W art. 4 określono, że polowanie było związane z własnością gruntu i należało do właściciela gruntu.
- Przedwojenne rozwiązania prawne określały, że właściciel prawa polowania mógł użytkować je samodzielnie, jeżeli obszar gruntu był nie mniejszy niż 100 ha ciągłej powierzchni.
- Właściciele gruntów, którzy nie posiadali obwodu łowieckiego własnego, mogli po zarejestrowaniu przez starostę utworzyć obwód łowiecki wspólny, nie mniejszy jednak niż 100 ha ciągłej powierzchni.
- Prawo Łowieckie z 1927 r. ustalało, że zwierzyna w stanie wolnym nie stanowiła przedmiotu własności. Na 18bycie zwierzyny na własność następowało poprzez polowanie.

2.1. Cechy polskiego prawodawstwa regulującego problem szkód łowieckich

➤ **Historyczny rys własności w łowiectwie**

- Po II wojnie światowej na mocy Dekretu z 29 października 1952 r o prawie łowieckim, zostało rozdzielone łowiectwo i prawo wykonywania polowania od własności gruntu.
- Prawo łowieckie nie przesądzało kwestii własności zwierzyny - państwu w stosunku do dzikiej zwierzyny przyznano wszystkie uprawnienia, jakie przynależą się właścicielowi do rzeczy.
- Ówczesna doktryna prawa zakładała, że zwierzyna nie może być niczyją własnością. Zasady ustrojowo-gospodarcze określały ją jako własność społeczną i państwową.

2.1. Cechy polskiego prawodawstwa regulującego problem szkód łowieckich

➤ **Historyczny rys własności w łowiectwie**

- W dniu 17 czerwca 1959 r. Sejm PRL uchwalił Ustawę o hodowli, ochronie zwierząt łownych i prawie łowieckim, w której określono w art. 2, że zwierzyna w stanie wolnym stanowi własność państwa.
- Obowiązek wynagradzania szkód w uprawach rolnych wyrządzonych przez zwierzynę płową i dziki został przypisany państwu.

2.1. Cechy polskiego prawodawstwa regulującego problem szkód łowieckich

➤ Historyczny rys własności w łowiectwie

- Obecnie problemem w systemie prawa łowieckiego jest określenie podmiotu, który jest właścicielem zwierząt łownych. Art. 2 ustawy Prawo łowieckie:
- „Zwierzęta łowne w stanie wolnym, jako dobro ogólnonarodowe, stanowią własność Skarbu Państwa”. Jest to fundamentalna zasada prawna funkcjonowania łowiectwa w Polsce.
- Ustawa o ochronie zwierząt (**Dz.U. 1997 nr 111 poz. 724**) art.. 21 mówi, że „*Zwierzęta wolno żyjące stanowią dobro ogólnonarodowe...*”
- Wg Kodeksu Cywilnego nie są rzeczami zwierzęta dziko żyjące na wolności, gdyż nie podlegają władzy ludzkiej, dopóki nie zostaną zabite.
- Prawo własności zwierzyny zawarte w art. 2 PŁ nie jest prawem własności w rozumieniu art. 140 Kodeksu cywilnego.
- Określenie zwierzyny łownej mianem dobra ogólnonarodowego nie rozwiązuje w dalszym ciągu problemu zwierzchności Skarbu Państwa na gatunkami zwierząt nie mieszczącymi się w kategorii „zwierzyna łowna”

2.1. Cechy polskiego prawodawstwa regulującego problem szkód łowieckich

➤ **Konstrukcja zasad odpowiedzialności za szkody łowieckie**

- Zgodnie z ustawą Prawo łowieckie dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego obowiązany jest do wynagradzania szkód wyrządzonych w uprawach i płodach rolnych przez jelenie, łosie, daniiele, sarny i dziki oraz przy wykonywaniu polowania.
- Odpowiedzialność za szkody spowodowane przez zwierzęta łowne objęte całoroczną ochroną (obecnie łoś) ponosi Skarb Państwa.
- Państwo, będąc właścicielem zwierzyny łownej – obowiązkiem odszkodowawczym obarczyło myśliwych.
- Szacowania szkód, a także ustalenie wysokości odszkodowania dokonują nieodpłatnie przedstawiciele zarządcy lub dzierżawcy obwodu łowieckiego i nie obciąża ono budżetu państwa.
- Odpowiedzialność ta ograniczona jest do szkód rzeczywistych i nie obejmuje utraconych korzyści.

2.1. Cechy polskiego prawodawstwa regulującego problem szkód łowieckich

- **Konstrukcja zasad odpowiedzialności za szkody łowieckie**
- Rozwiązania prawne zawarte w Prawie Łowieckim ograniczają prawa własności rolników. Formalnie korzyści materialne z użytkowania ziemi rolnika jako obwodu łowieckiego czerpie gmina (poprzez czynsz), a nie rolnik.
- Właściciel zwierzyny (Skarb Państwa) przerzuca odpowiedzialność za szkody na koło łowieckie w zamian za własność zwierzyny pozyskanej przez koło łowieckie

2.1. Cechy polskiego prawodawstwa regulującego problem szkód łowieckich

- **Konstrukcja zasad odpowiedzialności za szkody łowieckie**
- Właścicielowi gruntu nie przysługuje odszkodowanie z tytułu utraconych korzyści – tzw. odpowiedzialność absolutna. Są to korzyści, jakie mógłby osiągnąć właściciel, gdyby mu szkody nie wyrządzono.
- Zgodnie z zapisami Kodeksu cywilnego (art. 361 § 2) przy braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy naprawienie szkody obejmuje straty oraz korzyści, które można by osiągnąć, gdyby szkoda nie zaistniała.
- Zasady KC dotyczą jednak wyłącznie wynagradzaniu szkód przy wykonywaniu polowania.
- Zasady Prawa łowieckiego w zakresie szkód łowieckich są przepisem szczególnym w stosunku do ogólnie rozumianych przepisów prawa cywilnego.

2.1. Cechy polskiego prawodawstwa regulującego problem szkód łowieckich

➤ **Konstrukcja zasad odpowiedzialności za szkody łowieckie**

- Koło łowieckie, realizując swą działalność statutową na danym terenie (pędzenie podczas polowania zbiorowego, inwentaryzacja zwierzyny), odpowiada także za szkody, które powstaną w wyniku kolizji drogowej z udziałem zwierząt łownych.
- Konstrukcja prawna własności zwierząt dziko żyjących prowadzi to powstania nieprzejrzystego układu odpowiedzialności materialnoprawnej za szkody wyrządzone przez te zwierzęta.
- Poza przypadkami określonymi w Prawie łowieckim przepisy szczegółowe nie określają odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez dzikie zwierzęta łowne.

2.1. Cechy polskiego prawodawstwa regulującego problem szkód łowieckich

- **Odpowiedzialność Skarbu Państwa**
- Ustawa z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody w artykule 126 określa odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez zwierzęta objęte ochroną gatunkową – takie jak żubry, wilki, rysie, niedźwiedzie, bobry

Prawy łowieckie w układzie ich przepisów dot. dzikich zwierząt

Szkody
łowieckie

PRAWO
ŁOWIECKIE

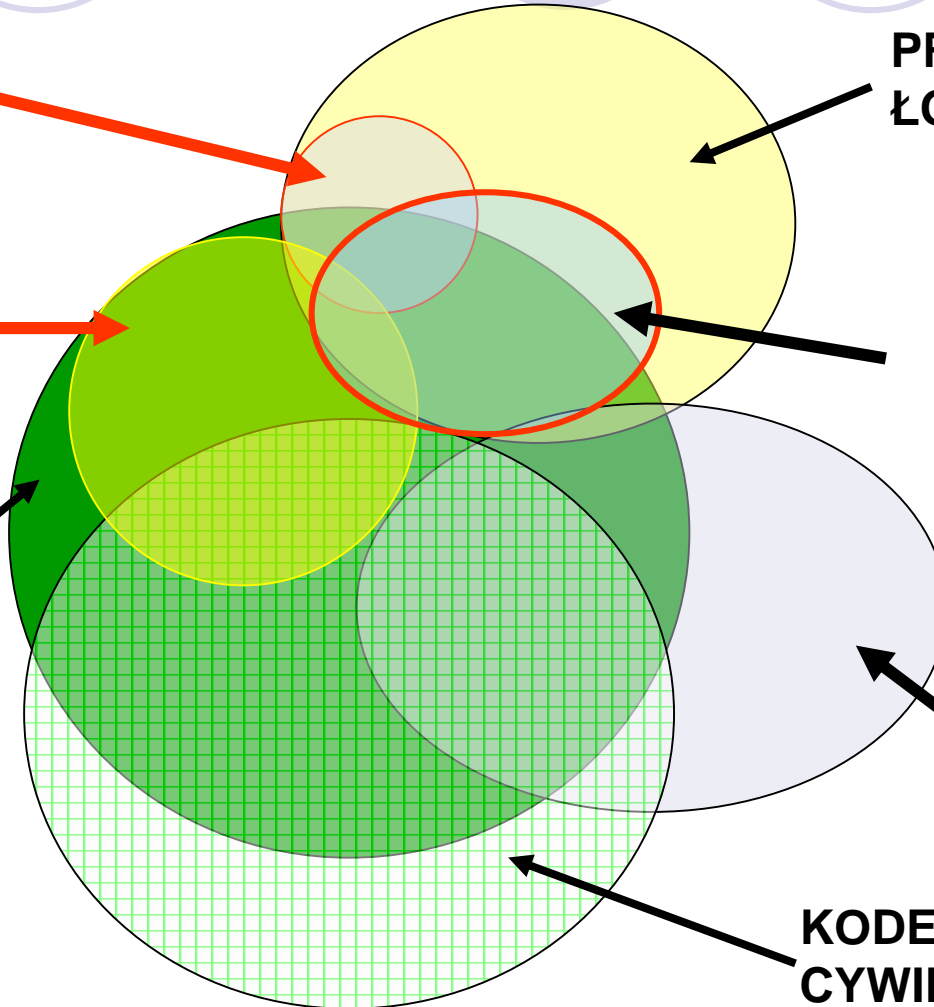
Szkody
wyrządzone przez
zwierzęta prawem
chronione

Ustawa o
lasach

PRAWO
OCHRONY
PRZYRODY

USTAWA O
OCHRONIE
ZWIERZĄT

KODEKS
CYWILNY



Wyrok TK z 10 lipca 2014 i jego konsekwencje

- 1 października 2014, Rządowe Centrum Legislacyjne (RCL) opublikowało analizę prawną ww. wyroku, w której wskazano, że organem właściwym w zakresie objętym orzeczeniem TK jest Minister Środowiska,
- W tejże analizie znajdujemy znamienne stwierdzenie, że „**zasadnym rozwiązaniem wydaje się opracowanie nowej ustawy, kompleksowo dostosowującej zasady prowadzenia gospodarki łowieckiej do obowiązujących norm konstytucyjnych, zamiast dokonywanej kolejnej fragmentarycznej nowelizacji**”.

Wyrok TK z 10 lipca 2014 4. i jego konsekwencje

- **Projekt poselski zakłada tylko zmiany wynikające literalnie z wyroku TK z 10 lipca br. a także inne zmiany PŁ dotyczące 4 delegacji ustawowych dla MŚ , w zakresie minimalistycznym i zakłada zmiany wyłącznie odcinkowe PŁ, spełniające wymogi TK, nie naruszając jednak tzw. społecznego modelu łowiectwa.**

Wyrok TK z 10 lipca 2014 4. i jego konsekwencje

- **W dniu wyborów do Sejmu w październiku 2015 r. „przepadły” 2 projekty zmiany PŁ – jeden projekt poselski (tzw. projekt Posła Wziątka) oraz 1 projekt rządowy**

Wyrok TK z 10 lipca 2014 4. i jego konsekwencje

- **22 grudnia 2015 r. został zgłoszony projekt poselski zmiany PŁ, który jest zbliżony do poprzedniego projektu poselskiego a dodatkowo zawiera przepisy o broni krótkiej dla myśliwych**
- **Projekt został wycofany 15 stycznia 2016 r. Zze względu na protesty organizacji pozarządowych**

Wyrok TK z 10 lipca 2014 4. i jego konsekwencje

- **15 stycznia 2016 r. został zgłoszony projekt zmiany PŁ przez klub Kukiz15, odnoszący się wyłącznie do szkód łowieckich**
- **18 stycznia 2016 r. został zgłoszony projekt komisyjny zmiany PŁ zbliżony w założeniach do projektu Kukiz15**
- **Oba projekty w ogóle nie odnoszą się do wyroku TK**

Założenia nowych projektów

- **1. szkody są zgłaszane do wójta (nie określono żadnych terminów)**
- **2. wójt przekazuje zgłoszenie wojewodzie**
- **3. wojewoda w ciągu 14 dni od otrzymania zgłoszenia przeprowadza szacowanie (nie określono żadnych zasad szacowania)**

Założenia nowych projektów

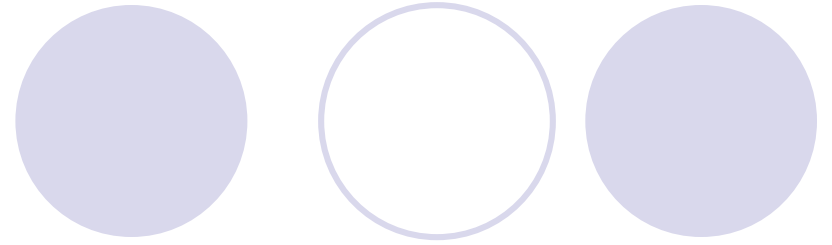
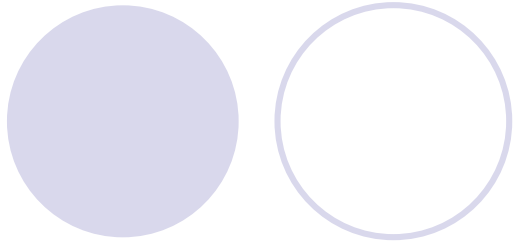
- **4. w szacowaniu biorą udział strony i ewentualnie przedstawiciel miejscowej izby rolniczej**
- **5. wojewoda w ciągu 30 dni wydaje decyzję administracyjną o wysokości odszkodowania**
- **6. wypłata odszkodowania następuje ze Łowieckiego Funduszu Odszkodowawczego, tworzonego ze składek kół łowieckich oraz ze środków budżetu państwa**

Założenia nowych projektów

- **7. strona wnosząca zastrzeżenia do protokołu szacowania może powołać rzeczoznawcę z listy prowadzonej przez izbę rolniczą, który sporządza operat,**
- **8. jeśli wojewoda zaakceptuje operat, rolnik otrzymuje zwrot kosztów rzeczoznawcy**
- **9. nie są znane projekty aktów wykonawczych dom tych projektów zmian PŁ**

2.7. Szkody łowieckie a płatności obszarowe, program rolnośrodowiskowy oraz cross compliance

- 1. problem siły wyższej i jej udokumentowania dla potrzeb PROW i cross compliance – **utrata płatności**
- 2. problem utrzymania zasad dobrej praktyki rolniczej w kontekście szkód łowieckich – **utrata płatności**
- 3. szkody łowieckie w kontekście Ustawy o ubezpieczeniach upraw z dopłatą budżetowa – **wyłączenie z odszkodowania**
- 4. problem szkód łowieckich w gospodarstwach ekologicznych – **luka prawna w aktualnie obowiązujących przepisach**



- 2.6. „Martwe pola” szacowania szkód łowieckich

2.6. Ograniczenie polowania w pobliżu zabudowań

- Obowiązuje zakaz polowania w odległości do 100 m od zabudowań mieszkalnych – teren ten nie jest obszarem wyłączonym z obwodu łowieckiego

2.7. Rolnictwo ekologiczne i programy rolno-środowiskowe

- Nie ma żadnych zasad szczególnych do ustalania odszkodowań za szkody łowieckie w uprawach ekologicznych i na działkach z programami rolno-środowiskowymi

Problem szkód w lasach prywatnych

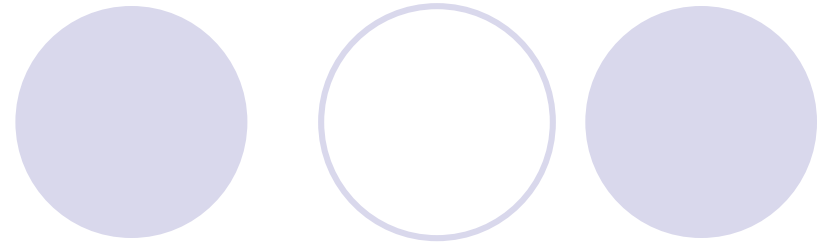
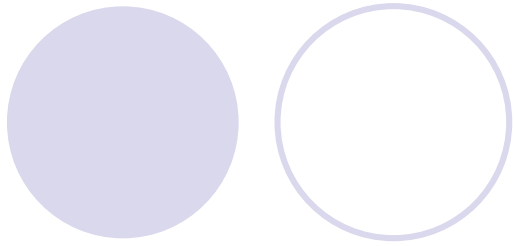
- Aktualnie tylko za szkody wyrządzone przez bobry w lasach prywatnych („w gospodarstwie leśnym”) można uzyskać odszkodowanie.
- Znane są wyroki sądów w sprawie szkód w lasach prywatnych wyrządzanych przez łosie

2.8. Problem szkód w lasach państwowych

- Problem w ogóle nie ma rozwiązań prawnych a szkody w Lasach Państwowych są ogromne (jest to tzw. czarna liczba).

2.9. Szkody w uprawach nietypowych

- Nie ma rozwiązań prawnych ani praktyki szacowania szkód na nietypowych lub nowatorskich uprawach, np.. truskawki na geowłókninie.
- Występują problemy prawne w związku z wyrokiem NSA z 2007 roku w sprawie definicji uprawy rolnej.



- **3. Krytyczne momenty szacowania szkód łowieckich**

3.1. Krytyczne momenty szacowania szkód łowieckich – z punktu widzenia Koła Łowieckiego

- 1. Prawidłowe przyjęcie zgłoszenia szkody łowieckiej przez osobę wskazaną przez Koło Łowieckie – wartość dowodowa przy ewentualnym sporze sądowym
- 2. Dochowanie terminu wykonania oględzin (w ciągu 7 dni od zgłoszenia) oraz szacowania ostatecznego
- 3. Wezwanie do szacowania przedstawiciela miejscowej Izby Rolniczej

3.1. Krytyczne momenty szacowania szkód łowieckich – z punktu widzenia Koła Łowieckiego

- 3. Prawidłowe sporządzenie (wypełnienie) protokołu w zakresie oględzin – tyle protokołów dla tego samego pola, ile prawidłowych zgłoszeń,
- 4. Prawidłowe sporządzenie (wypełnienie) protokołu w zakresie szacowania ostatecznego – PŁ nie precyzuje terminu sporządzenia protokołu (w tym terminu jego podpisania)

3.1. Krytyczne momenty szacowania szkód łowieckich – z punktu widzenia Koła Łowieckiego

- 5. Staranny opis stanu i jakości uprawy oraz jakości płodu rolnego w protokole (w części dotyczącej oględzin oraz szacowania ostatecznego)– szczególnie ważne w przypadku przewidywanych problemów (spodziewanego konfliktu z właścicielem gruntu).

3.1. Krytyczne momenty szacowania szkód łowieckich – z punktu widzenia Koła Łowieckiego

- 6. Właściwe przyjęcie założeń przy szacowaniu w zakresie strat w jakości plonu, co wymaga w wielu przypadkach dużej wiedzy z zakresu rolnictwa
- (**§ 4. 1. Ostatecznemu szacowaniu podlegają straty ilościowe i jakościowe powstałe w wyniku uszkodzenia lub zniszczenia uprawy lub płodów rolnych**)

3.1. Krytyczne momenty szacowania szkód łowieckich – z punktu widzenia Koła Łowieckiego

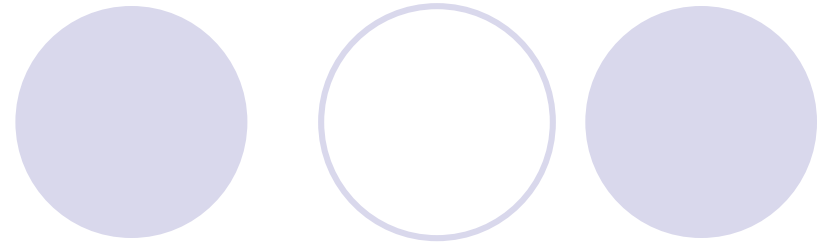
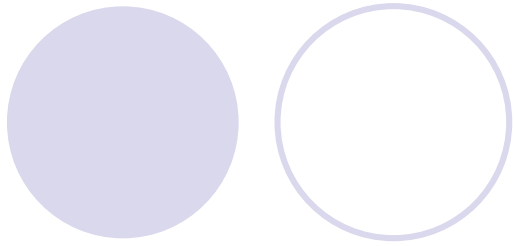
- 7. Właściwe przyjęcie (*ustalenie przez szacującego*) procentu zniszczenia uprawy
- 8. Właściwe przyjęcie (*ustalenie przez szacującego*) plon z 1 ha lub szacunkowej masy uszkodzonego płodu rolnego plonu oraz ceny rynkowej

3.1. Krytyczne momenty szacowania szkód łowieckich – z punktu widzenia Koła Łowieckiego

- 9. właściwe (*odpowiednie*) uwzględnienie i wyliczenie ewentualnych nieponiesionych kosztów zbioru, przechowywania i transportu – przedstawienie sposobu wyliczenia w protokole w przypadku spodziewanego konfliktu z właścicielem gruntu

3.1. Krytyczne momenty szacowania szkód łowieckich – z punktu widzenia Koła Łowieckiego

- 10. właściwe ustalenie zakresu i sposobu przywrócenia do stanu poprzedniego użytku zielonego zniszczonego przez dziki
- 11. problem stosowania odmów szacowania szkody *w uprawach rolnych założonych z rażącym naruszeniem zasad agrotechnicznych*



- **5. Formalny przebieg szacowania szkód łowieckich**

Ustawa Prawo Łowieckie

- **Art. 46.**
- 1. Dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego obowiązany jest do wynagradzania szkód wyrządzonych:
 - 1) w uprawach i płodach rolnych przez dziki, łosie, jelenie, danielle i sarny,
 - 2) przy wykonywaniu polowania
- 2. Oględzin i szacowania szkód, o których mowa w ust. 1, a także ustalania wysokości odszkodowania dokonują przedstawiciele zarządcy lub dzierżawcy obwodu łowieckiego. Na żądanie strony w oględzinach, szacowaniu szkód oraz ustalaniu wysokości odszkodowania uczestniczy przedstawiciel właściwej terytorialnie izby rolniczej.



Ustawa Prawo Łowieckie

- **Art. 47.**
- 1. Właściciele lub posiadacze gruntów rolnych i leśnych powinni, zgodnie z potrzebami, współdziałać z dzierżawcami i zarządcami obwodów łowieckich w zabezpieczaniu gruntów przed szkodami, o których mowa w art. 46.
- 2. W przypadku gdy pomiędzy właścicielem lub posiadaczem gruntu a dzierżawcą lub zarządcą obwodu łowieckiego powstał spór o wysokość wynagrodzenia za szkody, o których mowa w art. 46, strony mogą zwrócić się do właściwego ze względu na miejsce powstałej szkody organu gminy w celu mediacji dla polubownego rozstrzygnięcia sporu.



Ustawa Prawo Łowieckie

- **Art. 50.**

- 1. Skarb Państwa odpowiada za szkody wyrządzone przez zwierzęta łowne objęte całoroczną ochroną.
- 2. Za szkody, o których mowa w ust. 1, wyrządzane na obszarach:
 1. obwodów łowieckich leśnych odszkodowania wypłaca Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe ze środków budżetu państwa;
 2. obwodów łowieckich polnych i obszarach nie wchodzących w skład obwodów łowieckich odszkodowania wypłaca zarząd województwa ze środków budżetu państwa.



Rozporządzenie z 8 marca 2010 r.

- **§ 1. 1. 1.** Dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego informuje właściwego miejscowo wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz właściwą terytorialnie izbę rolniczą o osobach uprawnionych do przyjmowania zgłoszeń szkód wyrządzonych przez dziki, łosie, jelenie, daniele i sarny w uprawach i płodach rolnych.



Prawa i obowiązki stron przy szacowaniu wg Rozporządzenia z 8 marca 2011 r.

- 2. Właściciel lub posiadacz gruntu, na którym powstała szkoda, zwany dalej "poszkodowanym", zgłasza szkodę w formie pisemnej osobie, o której mowa w ust. 1, w terminie 3 dni od dnia jej stwierdzenia, a w przypadku szkód wyrządzonych w sadach - w terminie 14 dni od dnia jej powstania z jednoczesnym określeniem liczby uszkodzonych drzew.

Prawa i obowiązki stron przy szacowaniu wg nowego Rozporządzenia

§ 2. 1. Wstępnego szacowania szkody, zwanego dalej "ogłędzinami", ostatecznego szacowania szkody oraz ponownego szacowania szkody dokonują upoważnieni przedstawiciele dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego, zwani dalej "szacującymi", przy udziale poszkodowanego albo jego pełnomocnika oraz, na żądanie jednej ze stron, przedstawiciela właściwej terytorialnie izby rolniczej.

- 2. Pełnomocnikowi, o którym mowa w ust. 1, pełnomocnictwa udziela się na piśmie.

Prawa i obowiązki stron przy szacowaniu wg nowego Rozporządzenia

- 3. Dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego zawiadamia poszkodowanego o terminie oględzin, ostatecznego szacowania szkody lub ponownego szacowania szkody nie później niż na 2 dni przed ich dokonaniem, a za porozumieniem stron - w terminie krótszym.
- 4. Nieobecność zawiadomionego poszkodowanego nie wstrzymuje dokonania oględzin, ostatecznego szacowania szkody lub ponownego szacowania szkody.

Rozporządzenie z 8 marca 2010 r.

- 5. Z ogłędzin, ostatecznego szacowania szkody oraz ponownego szacowania szkody szacujący sporządzają protokół, zwany dalej "protokołem", który podpisują szacujący, poszkodowany albo jego pełnomocnik oraz przedstawiciel właściwej terytorialnie izby rolniczej, jeżeli uczestniczył w tej czynności.
- 6. Gdy poszkodowany jest nieobecny lub odmawia podpisania protokołu, szacujący zamieszcza o tym informację w protokole, z podaniem przyczyny braku podpisu.
- 7. Poszkodowany może wnieść zastrzeżenia do protokołu.



Rozporządzenie z 8 marca 2010 r.

- 6. Gdy poszkodowany jest nieobecny lub odmawia podpisania protokołu, szacujący zamieszcza o tym informację w protokole, z podaniem przyczyny braku podpisu.
- 7. Poszkodowany może wnieść zastrzeżenia do protokołu.

Szacowanie szkód łowieckich – Krok II

- § 3. 1. Ostateczne szacowanie szkody w uprawach poprzedza się dokonaniem oględzin.
- 2. Oględzin nie dokonuje się w przypadku szkód:
 - 1) w płodach rolnych;
 - 2) wyrządzonych przez dziki na łąkach i pastwiskach;
 - 3) w uprawach, jeżeli szkoda powstała i została zgłoszona bezpośrednio przed sprzętem uszkodzonej uprawy lub w jego trakcie.
 - 3. Oględzin dokonuje się w terminie 7 dni od dnia zgłoszenia szkody.

Szacowanie szkód łowieckich – Krok II

c.d.

- 4. Podczas oględzin ustala się:
 - 1) gatunek zwierzyny, która wyrządziła szkodę;
 - 2) rodzaj, stan i jakość uprawy;
 - 3) obszar całej uprawy;
 - 4) szacunkowy obszar uprawy, która została uszkodzona;
 - 5) szacunkowy procent zniszczenia uprawy na uszkodzonym obszarze.

Szacowanie ostateczne

- § 4. 1. Ostatecznemu szacowaniu podlegają **straty ilościowe i jakościowe** powstałe w wyniku uszkodzenia lub zniszczenia uprawy lub płodów rolnych.
- 2. Ostatecznego szacowania szkody oraz ustalenia wysokości odszkodowania dokonuje się najpóźniej na dzień przed sprzętem uszkodzonej lub zniszczonej uprawy, a w przypadku uszkodzonego lub zniszczonego płodu rolnego - w terminie 7 dni od dnia zgłoszenia szkody.
- 3. O terminie planowanego sprzętu uszkodzonej uprawy poszkodowany jest obowiązany powiadomić szacującego w formie pisemnej, w terminie 7 dni przed zamierzonym sprzętem.

Szacowanie ostateczne c.d.

- 4. Ostatecznego szacowania szkody wyrządzonej przez dziki na łąkach i pastwiskach dokonuje się w przypadku szkody wyrządzonej:
 - 1) poza okresem wegetacyjnym - przed rozpoczęciem wegetacji w kolejnym roku, w terminie umożliwiającym doprowadzenie uszkodzonego obszaru do stanu pierwotnego;
 - 2) w okresie wegetacyjnym - w terminie 7 dni od dnia zgłoszenia szkody.

Szacowanie ostateczne c.d.

- 5. Podczas ostatecznego szacowania szkody ustala się:
 - 1) gatunek zwierzyny, która wyrządziła szkodę;
 - 2) rodzaj uprawy lub płodu rolnego;
 - 3) **stan i jakość uprawy lub jakość płodu rolnego;**
 - 4) obszar całej uprawy lub szacunkową masę zgromadzonego płodu rolnego;
 - 5) obszar uprawy, która została uszkodzona lub szacunkową masę uszkodzonego płodu rolnego;
 - 6) procent zniszczenia uprawy na uszkodzonym obszarze;
 - 7) plon z 1 ha lub szacunkową masę uszkodzonego płodu rolnego;
 - 8) rozmiar szkody;
 - 9) wysokość odszkodowania.

Szacowanie ostateczne c.d.

- 6. Ustalenia rozmiaru szkody dokonuje się poprzez:
 - 1) pomnożenie obszaru uprawy, która została uszkodzona, oraz procentu jej zniszczenia, a następnie pomnożenie tak uzyskanej powierzchni zredukowanej oraz plonu z 1 ha - w przypadku szkód w uprawach;
 - 2) ustalenie szacunkowej masy uszkodzonego płodu rolnego - w przypadku szkód w płodach rolnych.

Szacowanie ostateczne c.d.

- 7. Wysokość odszkodowania ustala się, mnożąc rozmiar szkody przez cenę skupu danego artykułu rolnego, a w przypadku gdy nie jest prowadzony skup - cenę rynkową z dnia ostatecznego szacowania szkody, w rejonie powstania szkody. Wysokość odszkodowania pomniejsza się **odpowiednio** o nieponiesione koszty zbioru, transportu i przechowywania.

Szacowanie ostateczne c.d.

- 8. Wysokość odszkodowania za szkody wyrządzone przez dziki na łąkach i pastwiskach ustala się na podstawie wartości utraconego plonu (masy zielonej lub siana) w danym sezonie wegetacyjnym oraz kosztów doprowadzenia uszkodzonego obszaru do stanu pierwotnego; **koszty te wylicza się na podstawie aktualnych cen prac agrotechnicznych** oraz wartości rynkowej nasion niezbędnych do wysiania.

Szacowanie ostateczne c.d.

- 9. Nieuprzątnięcie płodów z uszkodzonej uprawy po dokonaniu ostatecznego szacowania szkody wyklucza możliwość ponownego szacowania szkody w przypadku dalszego zwiększenia się szkody.
- 10. Jeżeli nieuprzątnięcie płodów, o których mowa w ust. 9, spowodowane było warunkami atmosferycznymi, dopuszcza się, za porozumieniem stron, ponowne szacowanie szkody, jednak nie później niż w terminie 7 dni od dnia ostatecznego szacowania szkody. Nie dotyczy to przypadków określonych w art. 48 pkt. 2 ustawy z dnia 13 października 1995 r. - Prawo łowieckie (po terminie)

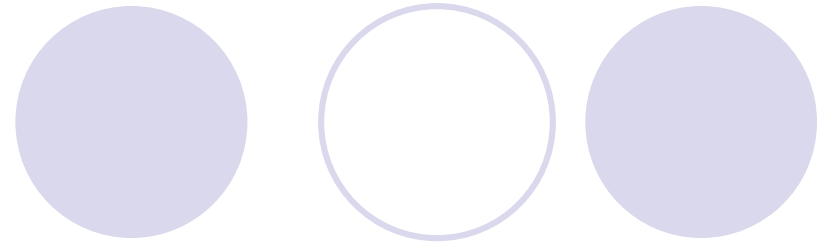
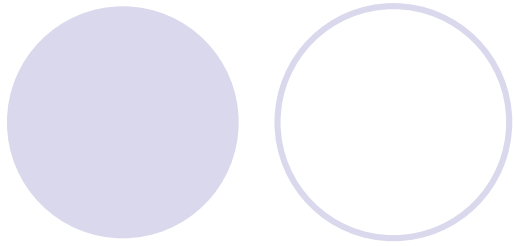
Szacowanie szkód łowieckich – Krok III cd.

Redukcja naliczonego odszkodowania

- Przy ostatecznym szacowaniu szkód wyrządzanych w uprawach rolnych **wymagających zaorania** odszkodowanie
- ustala się, jeżeli szkoda powstała:
- 1) w okresie do dnia 15 kwietnia — w wysokości 25%,
- 2) w okresie od dnia 16 kwietnia do dnia 20 maja —
- w wysokości 40%,
- 3) w okresie od dnia 21 maja do dnia 10 czerwca —
- w wysokości 60%,
- 4) w okresie od dnia 11 czerwca — w wysokości 85%
- kwoty obliczonej w sposób określony w § 4 ust. 6. Rozporządzenia

Szkody poza obwodem łowieckim

- § 7. 1. Przepisy § 1-6 stosuje się odpowiednio do:
 - 1) szacowania szkód wyrządzonych przez zwierzęta łowne objęte całoroczną ochroną w uprawach i płodach rolnych;
 - 2) szacowania szkód wyrządzonych przez zwierzęta łowne, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1995 r. - Prawo łowieckie, na obszarach niewchodzących w skład obwodów łowieckich;
 - 3) wypłaty odszkodowań za szkody, o których mowa w pkt 1 i 2.



Dziękuję za uwagę